

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
01.08.2022
RT I, 15.03.2022, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
08.03.2022 otsus nr 74

Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 23.02.2022

§ 1. Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmine

Õppetoetuste ja õppelaenu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 2 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

2)paragrahvi 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) vajaduspõhine õppetoetus – üliõpilasele, välja arvatud doktoriõppes õppivale isikule (edaspidi *doktorant*), käesolevas seaduses sätestatud tingimustel antav ning isiku majanduslikust olukorrast lähtuv rahaline toetus kõrghariduse omandamisega kaasnevate kulutuste katmiseks;”;

3)paragrahvi 4 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Õppekava nominaalkestuse hulka ei arvestata käesoleva seaduse tähenduses õpilase akadeemilist puhkust ja üliõpilase puhul kõrgharidusseaduse § 14 lõike 7 punktides 1–4 nimetatud nominaalse õppeaja pikenemise juhtusid.”;

4)paragrahvi 5 lõike 2¹punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) ta on Eesti kodanik või viibib Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või tähtajalise elamisloa, välja arvatud õppimiseks antud tähtajaline elamisluba, või alalise või tähtajalise elamisõiguse alusel;”;

5)paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 2⁴järgmises sõnastuses:

„(2⁴) Käesoleva paragrahvi alusel makstavat õppetoetust ei saa sisekaitse- ja riigikaitse rakenduskõrgkooli õpilased ja üliõpilased.”;

6)paragrahvi 5 lõiked 3 ja 7³tunnistatakse kehtetuks;

7)paragrahvi 5¹lõike 2 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) kuni 24-aastase üliõpilase, kes ei ole abielus ega lapse vanem või eestkostja, kuni 24-aastased õed, vennad, poolõed ja -vennad juhul, kui nad ei ole abielus ega lapse vanemad või eestkostjad, kes omandavad üldkeskharidust statsionaarses õppes või kutseharidust statsionaarses õppes või täiskoormusega või kõrgharidust täiskoormusega ning ei ole ületanud õppekava nominaalkestust;”;

8)paragrahvi 5¹lõiget 2 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) kuni 24-aastane isik, kes omandab üldkeskharidust statsionaarses õppes või kutseharidust statsionaarses õppes või täiskoormusega või kõrgharidust täiskoormusega ning ei ole ületanud õppekava nominaalkestust ning kelle vanem või eestkostja on üliõpilane.”;

9)paragrahvi 7 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Põhitoetuse määramiseks esitab õpilane taotluse õppeasutusele.

(2) Põhitoetuse määramisel lähtub õppeasutus õppekorralduseeskirjas sätestatud toetuste määramise ja maksmise tingimustest ja korrast, mille alusel moodustatakse tähtajaliselt esitatud taotlustest paremusjärjestus.

(3) Paremusjärjestuse moodustamisel on õppeasutus kohustatud lähtuma nõutavast õppemahu täitmisest ja õpilase õppeedukusest. Õppeasutusel on õigus moodustada paremusjärjestused õppekavade või õppekavarühmade kaupa, eelistada toetuse määramisel kutsekeskhariduse õppekavadel õppivaid õpilasi ja arvestada teisi õppekorralduseeskirjas sätestatud kriteeriume.

(4) Õppeasutus otsustab septembris taotluse esitanud õpilasele põhitoetuse määramise hiljemalt sama aasta 10. oktoobriks ja veebruaris taotluse esitanule hiljemalt sama aasta 10. märtsiks. Otsustamisse kaasatakse õpilaskonna esindajad.

(5) Õppeasutusel on õigus mitte määrata õppetootust õpilasele, kes ei täida kutseõppeasutuse seaduses sätestatud kohustust osaleda õppetöös ning järgida seaduste, kooli põhimääruse, sisekorraeeskirja, õppekorralduseeskirja ja muude õigusaktidega kehtestatud kohustusi.

(6) Põhitoetus määratakse riigieelarves selleks otstarbeks ettenähtud ja õppeasutusele eraldatud vahendite piires vastavalt õpilaste paremusjärjestusele.”;

10)paragrahv 9, § 10 lõiked 1¹ ja 1² ning § 11 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

11)paragrahvi 12 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õpilasele või üliõpilasele igal õppekuul makstava põhitoetuse ja vajaduspõhise eritoetuse suurus kehtestatakse igaks aastaks riigieelarvega.”;

12)paragrahvi 14 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

13)paragrahvi 14 lõikest 5 jäetakse välja sõna „, doktoranditoetuse”;

14)paragrahvi 16 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Õppelaenu andjad on Eestis asutatud krediidiastutus või teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi krediidiastutuse Eestis asutatud filiaal, kes on sõlminud riigiga õppelaenu andmise korraldamise lepingu. Riigi nimel sõlmib õppelaenu andmise korraldamise lepingu valdkonna eest vastutav minister.”;

15)paragrahvi 16 lõike 3 punktis 3 asendatakse sõna „intressimäär” sõnaga „intressi”;

16)paragrahvi 16 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Riigi tagatud õppelaenu kommertsintressimäär õppelaenu summalt on krediidiastutuse ja laenusaja kokku lepitud intressimäär, kuid mitte rohkem kui kuue kuu euribor pluss kolm protsenti aastas. Intressimäär fikseeritakse kuni kaks pangapäeva enne õppelaenulepingu jõustumist.”;

17)paragrahvi 16 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Laenusaja tasub riigi tagatud õppelaenu summalt krediidiastutusele intressi krediidiastutusega kokku lepitud kommertsintressimäära alusel. Kui kommertsintressimäär on kõrgem kui viis protsenti aastas, tasub laenusaja krediidiastutusele riigi tagatud õppelaenu intresse viie protsendi ulatuses õppelaenu summalt ning riik tasub krediidiastutusele kommertsintressimäära ja laenusaja poolt tasutava intressi vahe käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel riigi ja krediidiastutuse vahel sõlmitud õppelaenu andmise korraldamise lepingus sätestatud tingimustel.”;

18)paragrahvi 18 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 esitatud laenusumma tagasimaksmise alustamist on kokkuleppel õppelaenu väljastava krediidiastutusega võimalik pikendada laenusaja taotluse alusel kuni 18 kuuni, muutmata muid käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimusi.”;

19)paragrahvi 19 lõikes 1 asendatakse sõna „kahe” sõnaga „ühe”;

20)seadust täiendatakse §-dega 43 ja 44 järgmises sõnastuses:

„§ 43. Enne 2022/23. õppeaastat immatrikuleeritud doktorandile doktoranditoetuse maksmine ja selle tagasinõudmine

(1) Doktorandile, kes immatrikuleeriti enne 2022/23. õppeaastat ja kellel on õigus saada doktoranditoetust, makstakse seda kuni nominaalse õppeaja lõpuni.

(2) Doktoranditoetuse maksmise kulud kaetakse ülikoolile kõrgharidustaseme õppe läbiviimiseks eraldatavate vahendite arvel.

(3) Õppeasutusel on õigus nõuda käesoleva seaduse § 11 lõikes 1 nimetatud tingimustel doktoranditoetus tagasi.

§ 44. Enne 2022/23. õppeaastat sõlmitud õppelaenulepingud, õppelaenu tagasimaksmine, õppelaenu tagamine ja riigitagatis

(1) Laenusaja, kellel on kehtiv õppelaenuleping sõlmitud enne 2022/23. õppeaasta algust, võib krediitdiasutuselt taotleda õppelaenulepingu muutmist või lepingu lõpetamist poolte kokkuleppel vastavalt seaduses toodud tingimustele.

(2) Laenusaja ja krediitdiasutus võivad riigi tagatud õppelaenu intressimäära muutmises kokku leppida.”.

§ 2. Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmine

Eesti Vabariigi haridusseaduse § 35 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Ülikooli vara õigusliku seisundi sätestavad kõrgharidusseadus ja ülikooli kohta käivad seadused.”.

§ 3. Kõrgharidusseaduse muutmine

Kõrgharidusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 8 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Doktoritõppe nominaalkestus on kolm kuni neli õppeaastat. Doktoritõppes õppiva isiku (edaspidi *doktorant*) nominaalne õppeaeg pikeneb:

- 1) õppe- ja teadustöö kavastatavad juhul kuni nelja õppeaasta võrra;
- 2) kuni kolmeaastase lapse hooldamiseks doktoritõppes eemal olnud aja võrra;
- 3) aja- või asendusteenistuses olnud aja võrra.”;

2)paragrahvi 13 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Ülikool võib doktoritõppe õppekoha täita avalikku konkurssi välja kuulutamata, kui doktorant asub doktoritõppe raames tööle väljaspool ülikooli ja tal on tööleping õppe- ja teadustöö kava täitmiseks või kui doktorant võetakse ülikooli vastu rahvusvahelise koostöölepingu raames.”;

3)paragrahvi 14 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kõrgharidustaseme õppes saab õppida täis- või osakoormusega, välja arvatud doktoritõppes.”;

4)paragrahvi 14 lõike 7 teise lause sissejuhatavat lauseosa täiendatakse pärast sõna „õppeaeg” sõnadega „esimesel ja teisel õppeastmel”;

5)paragrahvi 14 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Kõrgkoolil on õigus korraldada eksternõpet. Eksternõppes õppija peab vastama õppekava vastuvõtutingimustele ning tal on õigus kõrgkooli kehtestatud tingimustel ja korras kaitsta lõputöö või sooritada lõpueksam. Arvestamata lõputööd, lõpueksamit või praktika läbimist on eksternõppes õppija õppekoormus esimesel ja teisel õppeastmel väiksem kui osakoormus. Eksternõppes õppija ei ole üliõpilane.”;

6)paragrahvi 15 lõike 1 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„6) saada igal õppeaastal õppetööst vähemalt kaks kuud puhkust, välja arvatud doktoritõppes või riigikaitselises rakenduskõrgkoolis õppides;”;

7)paragrahvi 15 lõike 1 punkti 7 täiendatakse pärast sõna „saada” sõnadega „esimesel ja teisel õppeastmel”;

8)paragrahvi 16 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 16. **Õppekulude hüvitamine kõrgharidustaseme esimesel ja teisel õppeastmel**”;

9)seadust täiendatakse §-ga 16¹ järgmises sõnastuses:

„§ 16¹. **Õppekulude hüvitamine kõrgharidustaseme kolmandal õppeastmel**

(1) Kõrghariduse kolmandal õppeastmel õppimine on üliõpilase jaoks tasuta õppekava nominaalkestuse jooksul. Periood, kui õppetöös osalemise eest tasu ei küsita, pikeneb käesoleva seaduse § 8 lõike 2 punktides 2 ja 3 sätestatud aja võrra.

(2) Ülikool kehtestab tasu määrad ning õppekulude hüvitamise määra ja tingimused hiljemalt neli kuud enne õppeaasta algust. Juba õppima asunud üliõpilase õppekulude hüvitamise määra võib ülikool suurendada eelmise õppeaastaga võrreldes kuni kümme protsenti.”;

10)paragrahvi 24 lõikest 6 jäetakse välja tekstiosa „lõike 1 punkti 4 ja”;

11)paragrahvi 34 täiendatakse lõigetega 3¹–3³järgmises sõnastuses:

„(3¹) Doktorandiga on õigus sõlmida tähtajaline tööleping nooremteadurina töötamiseks teadustöö eripärast tulenevalt kuni tema nominaalse õppeaja lõpuni. Kui isik on eksmatrikuleeritud õppekava täies mahus täitmise tõttu, võib temaga sõlmitud lepingut pikendada kuni kolmeks kuuks eksmatrikuleerimisest arvates. Nooremteaduri töölepingule ei kohaldata töölepingu seaduses katseaja kohta sätestatud.

(3²) Tööandja võib nooremteaduri tähtajalise töölepingu erakorraliselt üles öelda lisaks töölepingu seaduse §-s 88 nimetatud alustele, kui nooremteadur:

- 1) ei läbi käesoleva seaduse § 8 lõikes 3 sätestatud atesteerimist või
- 2) eksmatrikuleeritakse.

(3³) Käesoleva paragrahvi lõikes 3²sätestatud juhtudel ei kohaldata töölepingu seaduse § 88 lõiget 2.”;

12)paragrahvi 34 lõiget 7 täiendatakse pärast sõna „täitmiseks” sõnaga „, nooremteaduriga”;

13)paragrahvi 35 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Nooremteadurit atesteeritakse korraliselt käesoleva seaduse § 8 lõike 3 alusel.”;

14)paragrahvi 36 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „töötajal” sõnadega „, välja arvatud nooremteaduril,”;

15)paragrahvi 43 lõike 3 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) nooremteaduri töötasu toetusfondi arvestamise alused;”;

16)seadust täiendatakse §-ga 48¹järgmises sõnastuses:

„§ 48¹. Enne 2022/23. õppeaastat immatrikuleeritud doktorandi suhtes käesoleva seaduse sätete kohaldamine

Doktorandil, kes immatrikuleeriti enne 2022/23. õppeaastat ja kelle suhtes on kohaldatud käesoleva seaduse kuni 2022. aasta 31. juulini kehtinud redaktsiooni § 14 lõigetes 1 ja 7, § 15 lõike 1 punktides 6 ja 7 ning §-s 16 sätestatud õigusi ja kohustusi, kehtivad nimetatud õigused kuni tema nominaalse õppeaja lõpuni.”;

17)seadust täiendatakse §-ga 49¹järgmises sõnastuses:

„§ 49¹. Nooremteaduri töölepingu erisuste kohaldamine

Kui nooremteaduriga on sõlmitud tööleping enne 2022. aasta 1. augustit, kohaldatakse tema suhtes töölepingu sõlmimise ajal kehtinud seadust, arvestades käesoleva seaduse § 34 lõigetes 3¹ja 7 sätestatud.”.

§ 4. Sotsiaalmaksuseaduse muutmise

Sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõike 1 punkt 14 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„14) isik, kes saab doktoranditoetust õppetoetuste ja õppelaenu seaduse § 41 lõikes 1 ja §-s 43 sätestatud tingimustel;”.

§ 5. Välismaalaste seaduse muutmise

Välismaalaste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 9 lõike 2 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) vanema või vanavanema poolt põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses või kõrgharidustaseme riiklikult tunnustatud õppekava alusel kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis õppiva täisealise lapse või lapselapse ülalpidamist;”;

2)paragrahvi 162 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „läbimiseks” sõnadega „,või doktoriõppe läbimiseks”;

3)paragrahvi 173 lõikest 2 jäetakse välja sõnad „ning kelle osalemine õppetöös osakoormusega on põhjendatud”.

§ 6. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2022. aasta 1. augustil.

Jüri Ratas
Riigikogu esimees